

WSTĘP

Niniejsza monografia stanowi siódmą z kolei publikację z cyklu *Ekonomia i zarządzanie w teorii i praktyce*, której Autorami są słuchacze studiów doktorskich oraz młodzi pracownicy naukowcy Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego i Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego oraz innych ośrodków naukowych z całego kraju.

Przedstawione w książce zagadnienia nawiązują do aktualnych zjawisk występujących we współczesnej organizacji i jej otoczeniu. Z uwagi na szeroki zakres tematyczny poszczególnych rozdziałów zostały one przedstawione w trzech częściach: finanse, rachunkowość i podatki, aktualne problemy zarządzania.

W pierwszej części poruszono wiele aspektów zarządzania finansami, w tym zarządzanie wartością firmy, wycenę marki, finansowanie firm rodzinnych, instrumenty finansowe i źródła finansowania działalności różnych przedsiębiorstw.

Zarządzanie wartością firmy (VBM) stanowi wciąż aktualną koncepcję, podlegającą badaniom empirycznym prowadzonym na szeroką skalę zarówno w Polsce, jak i na świecie. Kluczowym jej elementem jest ekonomiczna wartość dodana (EVA), pozwalająca zmierzyć wartość przedsiębiorstwa. Wyniki badań na ten temat obejmujące kluczowe banki na GPW prezentuje rozdział 1. Kolejny rozdział związany jest z bardzo istotnym czynnikiem determinującym wartość przedsiębiorstwa – marką, wartością niematerialną wymagającą zastosowania specyficznych metod pomiaru. Autorzy przedstawili tradycyjne podejście do wyceny marki, czyli metodę Interbrand, ilustrując jej wykorzystanie w praktyce dla marki lodów Augusto.

Istotną dla rozwoju gospodarki światowej i polskiej jest przedsiębiorczość rodzinna, której charakterystyczną cechą, odróżniającą ją od innej działalności gospodarczej, stanowi sukcesja. Zagadnieniom związanym z międzygeneracyjnym transferem władzy i własności poświęcono rozdział 3 monografii. Następny rozdział dotyczy specyficznych instrumentów finansowych, jakimi są islamskie obligacje zamienne. Autor przedstawił istotę islamskiego systemu finansowego oraz mechanizmy funkcjonowania w nim obligacji zamiennych.

W części monografii dotyczącej finansów Autorzy poruszyli także kwestie takich źródeł finansowania jak sponsoring (rozdział 5) i rządowe programy finansowego wsparcia rodzin (rozdział 6).

W drugiej części monografii prezentowane są zagadnienia dotyczące rachunkowości i podatku dochodowego. Autorzy podjęli w niej badania na temat kluczowych problemów szeroko rozumianej rachunkowości jako systemu pomiaru działalności gospodarczej, stanowiącego źródło informacji w podejmowaniu decyzji ekonomicznych przez różnych użytkowników. O roli systemu rachunkowości dla nadzoru korporacyjnego traktuje rozdział 7, w którym Autorka podkreśla znaczenie polityki rachunkowości Banku Lehman Brothers w działaniu mechanizmów nadzorczych.

Rachunkowość dziś to system zintegrowany obejmujący dwa kluczowe podsystemy – rachunkowość finansową i zarządczą. Przykładem tej integracji jest raportowanie o segmentach działalności, będące przedmiotem rozważań zawartych w kolejnym rozdziale. Autorka – na przykładzie przedsiębiorstwa działającego na globalnym rynku – dokonała analizy procesu integracji rachunkowości finansowej i zarządczej oraz zaprezentowała jej efekty w postaci raportowania według segmentów działalności.

Pozyskanie informacji finansowej wymaga funkcjonowania systemu ewidencji, powszechnie znanego jako system finansowo-księgowy. Czynności związane z obsługą księgową przedsiębiorstw coraz częściej stanowią przedmiot outsourcingu, a obecnie przybierają formę księgowości *on-line*, prowadzonej przez uprawnione podmioty, jakimi są biura rachunkowe. Autorka rozdziału poświęconego temu zagadnieniu wskazała wady i zalety usług księgowo-podatkowych *on-line*, bazując na polskich doświadczeniach w tym zakresie.

Szczególnym czynnikiem determinującym jakość informacji generowanych przez system rachunkowości jest w wielu krajach, w tym w Polsce, podatek dochodowy. Jego regulacje prawne bardzo często odbiegają od zasad przyjętych w prawie bilansowym, co prowadzi do odmiennego pomiaru skutków finansowych tych samych zdarzeń gospodarczych, a w rezultacie do ustalania dwóch wyników działalności gospodarczej: wyniku finansowego (ustalanego zgodnie z prawem bilansowym) i wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania zgodnej z regulacjami prawa podatkowego). Tym problemom poświęcono kolejne trzy rozdziały. W jednym z nich Autorka wskazała praktykę szacowania dochodu w Niemczech, podkreślając możliwość ich zastosowania w Polsce. W kolejnych Autorzy podejmują problematykę wyceny – w kontekście bilansowym i podatkowym – szczególnego składnika majątku gospodarstwa rolnego, jakim jest nieruchomości rolna, podkreślając brak rozwiązań w tym zakresie w warunkach polskiej gospodarki. Kontynuacją tego wątku jest problematyka następnego rozdziału poświęconego podatkowi dochodowemu w rolnictwie i jego relacji do ksiąg rachunkowych. Wprowadzenie obowiązkowego stosowania systemu rachunkowości w rolnictwie polskim, a także zamiana podatku rolnego na podatek dochodowy to niewątpliwie efekt działania Unii Europejskiej,

ale to również szansa na sprawne zarządzanie gospodarstwem rolnym dzięki informacjom generowanym przez ten system.

Rachunkowość to nie tylko ewidencja księgową i sprawozdania finansowe, ale także rachunkowość zarządcza wykorzystująca nowoczesne narzędzia pomiaru i prezentacji skutków finansowych podejmowanych w organizacji decyzji. Jednym z nich jest *Balanced Scorecard* (BSC), czyli zbilansowana karta wyników. Jest ona narzędziem uniwersalnym, mającym zastosowanie w różnych organizacjach i służy realizacji ich strategii. Autor rozdziału 13 pokazuje jej wykorzystanie w specyficznej organizacji, jaką jest uniwersytet. Określa znaczenie misji w procesie projektowania BSC i przedstawia wybrane modele tego narzędzia dla uczelni wyższych w Polsce.

Trzecią, ostatnią część monografii stanowią rozdziały poświęcone różnym zagadnieniom nauk o zarządzaniu. Czytelnik znajdzie w niej problemy związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi, marketingiem czy logistyką. W rozdziale 14 autorka prezentuje różnorodność poszczególnych generacji pracowników i wskazuje wynikające z nich konsekwencje dla polityki personalnej firmy. Rozdział kolejny zawiera rozważania dotyczące powiązań systemów oceny pracowników z wybranymi elementami zarządzania zasobami ludzkimi. Autorka rozdziału 16 przedstawia możliwość wykorzystania myślenia lateralnego w zarządzaniu zasobami ludzkimi na przykładzie sztuki wojny sun tzu. W rozdziale 17 prezentowane są wyniki badań poświęconych postawom studentów wobec pracy w nowoczesnych centrach biznesowych.

W kolejnym rozdziale Autorka przedstawiła koncepcję badania wizerunku miasta wykorzystującą łańcuch skojarzeń. Przedmiotem zainteresowania Autora następnego rozdziału są najważniejsze wątki w dyskusji o źródłach kreowania przewagi konkurencyjnej współczesnego przedsiębiorstwa; wskazano w nim te źródła, które przesądzają o zdolności przedsiębiorstwa do rozwijania zbioru przewag okresowych. Z kolei w rozdziale 20 omówiono proces przepływu towarów oferowanych za pośrednictwem wirtualnych łańcuchów dostaw, ofertę asortymentową handlu elektronicznego i preferencje e-klienta.

Ostatnie dwa rozdziały monografii dotyczą systemu transportowego i jego sprawnego funkcjonowania. W jednym z nich przedstawiono problem kongestii transportowej w aglomeracji łódzkiej, w drugim zagadnienie dostępności transportowej regionów.

Reasumując, niniejsza monografia stanowi wkład w dyskusję na temat aktualnych problemów nurtujących globalną gospodarkę – porusza wiele interesujących kwestii, nowych zagadnień, które wymagają dalszych badań. Może stanowić inspirację nie tylko do pracy naukowej, ale także pomoc we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań do praktyki gospodarczej.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w gronie Autorów są młodzi naukowcy, zarówno ci, którzy publikowali swoje teksty w poprzednich edycjach monografii, jak i ci, dla których jest to pierwsze recenzowane opracowanie.

Książka jest adresowana do osób, które interesują się problematyką finansów, rachunkowości i zarządzania. Zawarte w niej treści mogą być również przydatne dla nauczycieli akademickich i studentów kierunków ekonomicznych – ekonomii, finansów i rachunkowości, zarządzania i logistyki – stanowiąc uzupełnienie wykładów kierunkowych i specjalizacyjnych.

Ewa Walińska